

Papierosy elektroniczne

Papierosy elektroniczne, w szczególności jednorazowe, są w ostatnim czasie przedmiotem debaty publicznej, przede wszystkim z uwagi na zapowiedź ograniczenia możliwości ich sprzedaży zapowiadaną przez Ministerstwo Zdrowia. Niniejsze podsumowanie zawiera omówienie obecnego stanu prawnego oraz ewentualnych zmian legislacyjnych.

Stan prawny

Aspekt regulacyjny

Ramy prawne dla produkcji oraz wprowadzania do obrotu papierosów elektronicznych **z nikotyną** określa w Polsce ustawa tytoniowa¹, której przepisy stanowią implementację dyrektywy 2014/40/UE.

Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 20 ustawy tytoniowej, jest to **„wyrób, który może być wykorzystywany do spożycia pary zawierającej nikotynę za pomocą ustnika, lub wszystkie elementy tego wyrobu, w tym kartridże, zbiorniki i urządzenia bez kartridża lub zbiornika; papierosy elektroniczne mogą być jednorazowego użytku albo wielokrotnego napełniania za pomocą pojemnika zapasowego lub zbiornika lub do wielokrotnego ładowania za pomocą kartridżów jednorazowych”**. Przyjęta w ustawie tytoniowej definicja jest analogiczna do zawartej w art. 2 pkt 16 dyrektywy 2014/40/EU.

¹ Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych

Ustawa tytoniowa, w ślad za unijną dyrektywą, zawiera liczne unormowania odnoszące się do papierosów elektronicznych, w tym m.in. w zakresie:

- i. obowiązku zgłoszenia produktów do Prezesa Biura ds. Substancji Chemicznych („Prezes Biura”) przed ich wprowadzeniem do obrotu;
- ii. składu – w ramach ww. zgłoszenia przekazywane są dane toksykologiczne dotyczące składników i substancji wydzielanych w wyrobie, w tym po podgrzaniu, ze szczególnym odniesieniem do wpływu ich wdychania na zdrowie konsumentów, uwzględniając w szczególności ich właściwości uzależniające;
- iii. budowy - w przypadku jednorazowych e-papierosów pojemność zbiornika nie może przekraczać 2 ml, zaś w płynie zawartość nikotyny nie może przekraczać 20 mg/ml;
- iv. oznakowania – na etykiecie produktu musi znaleźć się obowiązkowe ostrzeżenie zdrowotne: „Wyrób zawiera nikotynę, która powoduje szybkie uzależnienie”;
- v. sprawozdań - przekazywania Prezesowi Biura corocznych sprawozdań.

Przepisy ustawy tytoniowej w obecnym brzmieniu nie obejmują papierosów elektronicznych **bez nikotyny**.

Aspekt podatkowy

Papierosy elektroniczne objęte są podatkiem akcyzowym. Stawka akcyzy na płyn do papierosów elektronicznych wynosi co do zasady 0,55 zł za każdy mililitr, przy czym **podatkiem objęty jest także płyn niezawierający nikotyny**.

Zgodnie z ustawą o podatku akcyzowym², płynem do papierosów elektronicznych jest „roztwór przeznaczony do wykorzystania w papierosach elektronicznych, **zarówno z nikotyną, jak i bez nikotyny**, w tym bazę do tego roztworu zawierającą glikol lub glicerynę, przy czym roztwór uważa się za przeznaczony do wykorzystania w papierosach elektronicznych, gdy jest używany albo ze względu na jego skład i właściwości fizykochemiczne może być użyty w papierosach elektronicznych, bez względu na miejsce jego sprzedaży bądź oferowania na sprzedaż”.

Zapowiedź zmian

Zgodnie z zapowiedziami Ministerstwa Zdrowia („MZ”), resort planuje wprowadzenie w Polsce zakazu sprzedaży papierosów elektronicznych jednorazowych z nikotyną i bez nikotyny, uzasadnianego przede wszystkim spożyciem tych produktów przez osoby niepełnoletnie.

W związku z ww. zapowiedzią, papierosy elektroniczne stały się przedmiotem debaty m.in. w Sejmie i w Senacie, w tym podczas:

- i. posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom z dnia 16 lutego 2024 r.;
- ii. posiedzenia połączonych senackich Komisji Zdrowia oraz Komisji Klimatu i Środowiska z dnia 19 marca 2024 r.;
- iii. posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Chorób Płuc z dnia 20 marca 2024 r.;
- iv. posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom z dnia 24 kwietnia 2024 r.

Zgodnie z wypowiedziami przedstawicieli MZ, pod uwagę brano różne scenariusze wprowadzenia zakazu, w tym na podstawie decyzji administracyjnych organów nadzoru. Od zamierzenia tego odstąpiono, uznając decyzję administracyjną za nieodpowiedni do realizacji zamierzonego celu środek prawny (jak słusznie podnosiła branża vapingowa). Aktualna koncepcja MZ zakłada wprowadzenie zakazu w drodze ustawy, a przedstawienie projektu nowych przepisów zapowiadane jest w drugiej połowie roku³.

² Ustawa z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym

³ <https://www.msn.com/pl-pl/wiadomosci/other/zdrowie-dzieci-mo%C5%BCe-poczeka%C4%87-ministra-leszczyna-t%C5%82umaczy-si%C4%99-z-op%C3%B3%C5%BAnienia-w-pracach-nad-zakazem-jednorazowych-e-papieros%C3%B3w/ar-BB1m2Lfs>

Projekt ustawy i co dalej?

Ustawodawca zobowiązany jest m.in. do opublikowania projektu oraz przeprowadzenia konsultacji publicznych.

Przepisy zakazujące papierosów elektronicznych (z nikotyną i bez nikotyny) powinny zostać nadto uprzednio zgłoszone KE w celu ich zatwierdzenia; procedurę taką przewiduje dyrektywa 2014/40/UE (produkty z nikotyną) oraz Rozporządzenie ws. notyfikacji⁴ w zw. z dyrektywą 2015/1535 (produkty bez nikotyny). Procedury zgłoszeniowe w obu przypadkach przewidują termin na podjęcie przez Komisję decyzji – od trzech do sześciu miesięcy.

E-papierosy z nikotyną

Zgodnie z procedurą przewidzianą w dyrektywie 2014/40/UE, państwo członkowskie może zakazać wprowadzania do obrotu określonej kategorii wyrobów tytoniowych lub powiązanych wyrobów **a)** z uwagi na szczególną sytuację tego państwa członkowskiego, **b)** i pod warunkiem, że przepisy te uzasadnione są potrzebą ochrony zdrowia ludzkiego. Państwo członkowskie zobowiązane jest wówczas poinformować o planowanym zakazie Komisję oraz przedstawić podstawy jego wprowadzenia. Komisja zatwierdza lub odrzuca przepisy krajowe, biorąc pod uwagę czy spełnione zostały warunki a) i b) oraz czy **(i)** zgłoszone przepisy są uzasadnione, niezbędne i proporcjonalne do ich celu oraz **(ii)** czy nie stanowią one środka arbitralnej dyskryminacji lub **(iii)** ukrytego ograniczenia handlu między państwami członkowskimi. **Komisja na wydanie decyzji ma sześć miesięcy liczonych od złożenia wymaganego kompletu dokumentów.**

E-papierosy bez nikotyny

Powyższa procedura nie obowiązuje produktów bez nikotyny. W przypadku takich produktów zastosowanie znajdzie generalny obowiązek notyfikacji aktów prawnych, które zakazują produkcji, przywozu lub wprowadzenia do obrotu produktów (§4 Rozporządzenia ws. notyfikacji). **Procedura przewiduje wówczas trzymiesięczny termin na przeanalizowanie przez Komisję podstaw zgłoszonego zakazu,** niemniej może być on wydłużony do sześciu miesięcy.

⁴ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych

⁵ <https://technical-regulation-information-system.ec.europa.eu/en/notification/23601> (dostęp: 24.05.2024)

Wybrane przykłady państw członkowskich

Belgia

W dniu 18 marca 2024 r. Komisja rozpatrzyła notyfikację **zakazu dotyczącego jednorazowych papierosów elektronicznych** (zarówno z nikotyną, jak i bez) w Belgii.

KE, zgadzając się na zaproponowane przepisy krajowe, uznała wprowadzenie zakazu za uzasadnione szczególną sytuacją Belgii oraz potrzebą ochrony zdrowia ludzkiego.

W przypadku Belgii zakaz sprzedaży jednorazowych e-papierosów uzasadniono m.in. nieskutecznością aktualnych regulacji oraz dodatkowo wprowadzanych (przed zakazem sprzedaży) obostrzeń, w tym: (i) obowiązek notyfikacji produktów, (ii) podwyższenie kar, (iii) zaostrzenie wymogów dotyczących składu i znakowania produktów, (iv) wprowadzenie bardziej rygorystycznych zasad dotyczących sprzedaży, oraz (v) zintensyfikowanie egzekwowania zakazu sprzedaży online oraz (vi) zakazu reklamy⁵.

Francja

Projekt francuskiej ustawy zakazującej wprowadzanie do obrotu jednorazowych papierosów elektronicznych został notyfikowany Komisji Europejskiej w marcu 2024 r.

Oficjalnie termin na wydanie decyzji przez Komisję przypada na czerwiec 2024 r., jednak w przypadku konieczności przedłożenia dodatkowych informacji, termin ten może zostać wydłużony.

Francuski legislator zaproponował, aby zakaz obejmował wytwarzanie, przechowywanie w celu sprzedaży, dystrybucji lub nieodpłatnego oferowania, **elektronicznych urządzeń do waporyzacji**, które mają co najmniej jedną z dwóch następujących cech: (i) są fabrycznie napełnione płynem i nie mogą być ponownie napełnione; (ii) posiadają baterię bez możliwości ponownego ładowania⁶.

⁶ Notification Detail | TRIS - European Commission (europa.eu) (dostęp: 24.05.2024)

Zapraszamy do kontaktu!

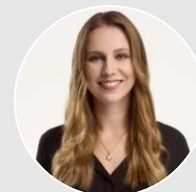

Jacek Myszko

Partner, radca prawny

☎ +48 660 617 009

✉ jacek.myszko@skslegal.pl

Ewelina Woike-Reguła

Prawnik, radca prawny

☎ +48 882 630 939

✉ ewelina.woike-regula@skslegal.pl

Katarzyna Wójcik

Prawnik, radca prawny

☎ +48 539 673 159

✉ katarzyna.wojcik@skslegal.pl

Warszawa

Jasna 26, 00-054 Warszawa

T +48 22 608 70 00

F +48 22 608 70 70

E office@skslegal.pl

Katowice

Korfantego 138a, 40-156 Katowice

T +48 32 731 59 86

F +48 32 731 59 90

E office.katowice@skslegal.pl

Poznań

Mickiewicza 35, 60-837 Poznań

T +48 61 856 04 20

F +48 61 856 05 67

E office.poznan@skslegal.pl